

POLICY FÖR KONFLIKTKÄNSLIGHET

Dokumenttyp:	Policy
Beslutad av:	Styrelsen 2016-06-08
Dokumentansvarig:	Generalsekreteraren
Senast reviderad:	2021-06-09
Senast granskad:	2024-04-17

Denna policy utgör grunden för Palmecentrets arbete med konflikt och konfliktkänslighet. Den beskriver hur vi ser på frågan, hur vi arbetar med den och varför. Policyn gäller för all verksamhet, såväl nationellt som internationellt. Konfliktkänslighet ska vara ett integrerat perspektiv i Palmecentrets verksamhet och system för programmering och uppföljning. Implementeringsarbetet konkretiseras bland annat i Palmecentrets verksamhetsplan och handlingsplan för konfliktkänslighet.

PALMECENTRETS SYN PÅ KONFLIKT OCH KONFLIKTKÄNSLIGHET

Konflikt uppstår när två eller flera parter anser att deras viljor, krav, intressen, värderingar eller behov är oförenliga. Konflikt kan uppstå på personlig nivå, inom och mellan grupper, inom och mellan organisationer samt på internationell nivå. Konflikter är en integrerad del av människans existens.

Det är i relationer som konflikter hanteras, löses eller förändras. Konflikt som hanteras fredligt och konstruktivt kan leda till social förändring och omvandling. En konflikt som inte hanteras fredligt och konstruktivt kan istället växa, bli destruktiv, fientlig och/eller skadlig, även för människor i utsatt situation utan direkt inblandning. Ett exempel på destruktiv konflikt är när en eller flera aktörer tar till våld eller hot om våld för att uppnå sina mål.

Begreppet konfliktkänslighet i förhållande till utveckling och bistånd innebär en medvetenhet om och förståelse för att en utvecklingsinsats alltid påverkar den lokala kontexten precis som kontexten påverkar utvecklingsinsatsen. Makt- och konfliktynamik måste beaktas för att konflikter inte ska förvärras i samband med insatsen. Det kan handla om religiösa, etniska, territoriella, språkliga och kulturella uppdelningar och lojaliteter som odlas och politiseras av olika grupper, ledare och eliter i syfte att uppnå vissa mål och särskilda privilegier. Sådana strukturer förstör de band som binder samman människor, skapar sårbara samhällen och banar väg för spänningar och destruktiva våldsspiraler. Risker för negativa biståndseffekter måste synliggöras och beaktas nogsamt i ljuset av detta. Genom en konfliktkänslig strategi kan eventuella negativa effekter minimeras och positiva effekter maximeras.

PALMECENTRETS ARBETE I EN KONFLIKTFYLLED VÄRLD

Palmeacentrets arbete för progressiv social förändring handlar om att förändra en rad olika orsaker till sociala konflikter, som till exempel maktstrukturer, förtryck, fattigdom, ojämlikhet, marginalisering, klimat- och miljöförstöring som försämrar lokala livsmiljöer eller orättvis fördelning av naturresurser. Detta arbete styrs i grunden av en rättighetsbaserad strategi, demokratiska värderingar, solidaritet och en övertygelse om att detta arbete inte bara kommer att leda till stärkt demokrati och mänskliga rättigheter, utan också till fred och stabilitet. I denna process är fredliga kollektiva handlingar, demokratisk organisering, utbildning och kapacitetsuppbyggnad

Palmeacentrets viktigaste verktyg för förändring och inflytande.

Även om vårt arbete är tänkt att leda till positiva resultat för målgrupperna genom att ta itu med ovan nämnda konfliktfaktorer, finns också risk att oavsiktligt förorsaka skada. Till exempel om arbetet leder till att förstärka negativa strukturer, bidrar till att relationer mellan människor försämras eller att klyftor mellan olika delar av samhället fördjupas. Sådan skada kan, om den inträffar, också leda till ökat hot/ökad känsla av hot mot människors trygghet och därmed orsaka destabilisering och ytterligare konflikter.

Att arbeta med konfliktkänslighet i utvecklingsinsatser innebär att lägga särskilt fokus på att undvika negativa effekter. För Palmeacentret är det minst lika viktigt att aktivt försöka maximera potentiella positiva effekter.

Palmeacentrets arbete för social förändring är inte begränsat till demokrati och mänskliga rättigheter, utan innebär också att främja fred och mänsklig trygghet. Därmed anser Palmeacentret att dessa beståndsdelar aktivt ska länkas samman genom att stärka vår egen och våra partners kapacitet att reducera källor till våld och otrygghet, sociala spänningar, hat och extremism. Mänsklig trygghet handlar om att människor ska kunna leva fridfulla liv, fritt från hot, våld, rädsla för våld och andra orsaker till otrygghet, exempelvis det hot mot försörjning, hälsa och liv som klimat- och miljökrisen utgör.

Arbetet med konfliktkänslighet är starkt kopplat till Palmeacentrets politiska prioritering om att främja fred och dialog och reducera väpnade konflikter och sociala spänningar. Fastän konfliktkänslighet i utvecklingsarbete inte nödvändigtvis innebär att man direkt arbetar för fred har detta arbete ändå bäring på Palmeacentrets mål med demokrati, mänskliga rättigheter och fred. I själva verket handlar Palmeacentrets kärnverksamhet – att organisera och ge människor möjlighet till förändring – om att utveckla en livskraftig uppsättning institutioner och regler för att hantera sociala konflikter utan att ta till våld.

ARBETSMETODER

Palmeacentrets verksamhet ska genomsyras av det tematiska perspektivet konfliktkänslighet. Mer konkret ska konfliktkänslighetsarbetet främja och samtidigt präglas av följande principer:

1. Inkludering, öppenhet och icke-diskriminering. Dessa principer säkerställer att positiv förändring uppnås genom att vi engagerar människor bortom religiösa, etniska, nationalistiska, sekteristiska eller dylika grupperingar och istället betonar betydelsen av gemensamma politiska, idébaserade och socioekonomiska plattformar. Vår verksamhet ska vara inkluderande och öppen för aktivister oavsett kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion eller andra diskrimineringsgrunder.

2. Icke-våld. Palmecentret tillämpar enbart fredliga metoder och dialog i arbetet för att lyfta samhällen från fattigdom, förtryck, ojämlikhet, negativa maktstrukturer, korruption, miljöhot, våld och otrygghet. Vi erkänner inga andra metoder för konfliktlösning än icke-våldsliga.

3. Fredlig samexistens. Vi främjar fredlig samexistens mellan individer, grupper, samhällen och nationer genom att bekämpa stereotyper, fiendebilder, polarisering, hat, extremism och motsättningar.

Det metodiska konfliktkänslighet arbetet genomförs med målsättningen att vår verksamhet ska vara konfliktkänslig, att negativ inverkan ska minimeras, positiva effekter ska maximeras samt att förändringarna vi arbetar för ska bli mer hållbara.

Integrering av konfliktkänslighet i verksamheten innebär att stärka medvetenheten om vår inverkan på lokala kontexter avseende aktörer och deras intressen, relationer sinsemellan, samhälleliga maktstrukturer och konfliktynamik. I verksamhetens utformning, genomförande och uppföljning ska dessa faktorer analyseras och tas i beaktande för att minimera negativa effekter och risker. Analys, lärande och kapacitetsuppbyggnad är centralt för arbetet. Palmecentrets analysverktyg Konfliktlinsen är utgångspunkt och när det är relevant används även andra verktyg i fördjupning och tillämpning. Ett exempel är Do No Harm-approachen som används för att identifiera faktorer som för människor samman (länkar) och faktorer som driver människor från varandra (skiljelinjer). Konfliktkänslighetsperspektivet ska vara en integrerad del av Palmecentrets system för programmering och uppföljning.

Konfliktkänslighet interagerar med andra av Palmecentret prioriterade frågor som jämställdhet, miljö och klimat, samt anti-korruption. Palmecentret ska beakta och arbeta för att synliggöra dessa centrala samband.

På Palmecentrets kansli är medarbetare inom metod-teamet ansvariga för integrering av konfliktkänslighet i verksamhet, det vill säga operationalisering av strategi och policy, uppföljning och samordning i nära dialog med inblandade parter.

ÄGARSKAP OCH UPPFÖLJNING

Innehållet i denna policy revideras och antas årligen av Palmecentrets styrelse. Generalsekreteraren ansvarar för att säkerställa att policyn och

relaterade dokument är kända och efterlevs inom verksamheten samt att uppföljning av hur policyn efterlevs sker årligen.